

Rondetafelgesprek zoutwinning: position paper gemeente Midden-Groningen September 2018

1. Zoutwinning in relatie tot Midden-Groningen

Nabij de gemeente Midden-Groningen vindt al enige tientallen jaren zoutwinning plaats. Over delen van de voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde liggen bodemdalingscontouren. Billiton wint sinds begin jaren 70 magnesiumzout in deze omgeving. Tot 1993 is er vermoedelijk sprake geweest van een bodemdaling van ongeveer 4 centimeter. De opvolger van Billiton, Nedmag, is voor 50% eigendom van verschillende Nederlandse overheden. Nedmag hanteert sinds 1993 een andere winningsmethode (de zogenoemde squeeze-methode) waardoor de bodemdaling sneller verloopt.

2. Uitbreidingsplannen zoutwinning locatie Kiel-Windeweer

Nedmag wint magnesiumzout op grote diepte in Tripscompagnie en Borgercompagnie. In het winningsplan (2013) staan ook nieuwe boorputten ingetekend. Op de huidige locaties in de gemeente Veendam mag Nedmag door zoutwinning maximaal 50 centimeter bodemdaling veroorzaken. Daarna moet er tijdig een nieuw winningsplan zijn ingediend. Naar recente inzichten wordt al in 2018 het niveau van 50 centimeter bereikt, mede veroorzaakt door de calamiteit van 20 april 2018 (zie voor een toelichting punt 4 van dit document).

In 2016 heeft Nedmag kenbaar gemaakt die zij een nieuwe winningslocatie willen beginnen in Kiel-Windeweer. Een informatiebijeenkomst van Nedmag over de voorgenomen zoutwinning in Kiel-Windeweer werd bezocht door naar schatting 200 bezoekers. De bewoners zijn tegen de zoutwinning omdat zij vrezen dat de bodemdaling schade aan hun huizen veroorzaakt, de waarde van hun woningen doet dalen en kortom dat zij uitsluitend last van deze zoutwinning zouden ondervinden (ook geluidsoverlast, lichthinder, extra zwaar verkeer, en lelijk nabij het beschermde dorpsgezicht Kiel-Windeweer). Een actiegroep verzamelde die avond handtekeningen tegen de zoutwinning. Er kwam geen positieve reactie uit de zaal.

De uitbreidingsplannen hebben meer nadelige gevolgen. Zo zal de waterhuishouding (grondwaterpeil en waterpeil) negatief worden beïnvloed en zijn er maatregelen nodig om de extra bodemdaling op te vangen (plaatsen stuwen en gemalen). De bevaarbaarheid van de toeristische

vaarroute door Kiel-Windeweer kan bijvoorbeeld alleen worden gewaarborgd door de extra aanleg van twee sluisen. In deze vaarroute is in 2008 18 miljoen euro geïnvesteerd voor de aanleg en renovatie van bruggen en sluisen. Het dorp Kiel-Windeweer is aangemerkt als beschermd dorpsgezicht.

Het gebied waar Nedmag zout wint en winningsplannen heeft, ligt ingeklemd tussen en deels boven 3 gasvelden: het Groningenveld, het Annerveenveld en het (kleine) Kiel-Windeweerveld. De bodemdaling vereist peilaanpassingen door het waterschap. De inwoners vrezen dan ook dat zij bij schademeldingen van het kastje naar de muur worden gestuurd.

(De gemeente Midden-Groningen ondersteunt dan ook van harte de aanbeveling van SODM in de Staat van sector zout om de Tijdelijke commissie mijnbouwschade ook deze schades af te laten handelen en inwoners niet te belasten met de vraag van wie de veroorzaker is).

Dit alles overwegende heeft de gemeente Hoogezand-Sappemeer destijds aangegeven niet mee te willen werken aan een nieuwe winningslocatie in Kiel-Windeweer. De gemeente is dan ook niet bereid een verklaring van geen bedenkingen af te geven (een vereiste bij benodigde wijziging van het bestemmingsplan). Voor nieuwe zoutwinning ontbreekt het maatschappelijk draagvlak volledig. De directie van Nedmag is hierover door het college van B&W zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd.

3. Handhaving winningsplan 2013

Uit de media vernam de voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer in juni 2017 dat twee voorgenomen boorlocaties uit het winningsplan 2013 in westelijke richting zouden worden verplaatst. De gemeente heeft daarover in november 2017 informatie ingewonnen bij het ministerie van Economische Zaken. Deze verplaatsing zou volgens de opvattingen van het ministerie binnen het geldende winningsplan vallen.

Nu blijkt dat de putten ondergronds 1,5 km verderop uitkomen dan in het winningsplan 2013 staat aangegeven, wordt volgens Midden-Groningen de zoutwinning niet volgens het winningsplan uitgevoerd en is daarmee dus in strijd met het winningsplan. De gemeente heeft de

toezichthouder, Staatstoezicht op de Mijnen, gevraagd erop toe te zien dat deze boringen niet worden uitgevoerd. Daartoe is op 21 dec 2017 het handhavingsverzoek ingediend.

Staatstoezicht op de Mijnen heeft op 3 mei 2018 dit handhavingsverzoek afgewezen. Staatstoezicht redeneert dat de winning pas plaatsvindt nadat de boringen zijn gerealiseerd. De boringen zijn dus geen onderdeel van het winningsplan en kunnen daarmee dus niet in strijd zijn. De gemeente vindt dat de boringen wel onlosmakelijk met het winningsplan zijn verbonden, omdat via deze boringen de feitelijke zoutwinning zal plaatsvinden.

De gemeente vindt dat voor nieuwe boringen een nieuw winningsplan nodig is om alle risico's te kunnen beoordelen. Er is door de gemeente daarom ook bezwaar gemaakt tegen afwijzing van het handhavingsverzoek. Deze procedure loopt nog (de hoorzitting was 3 september 2018).

Inmiddels heeft het Staatstoezicht op de Mijnen in een brief van 13 juli 2018 aan de minister en in een persbericht van 22 augustus 2018 aangegeven dat voor het boren van nieuwe putten Nedmag eerst een nieuw winningsplan dient te hebben, met een daar bijbehorend instemmingsbesluit van de minister. De gemeente Midden-Groningen ziet zich hiermee gesteund in haar opvattingen, omdat dit overeenkomt met wat er in het verzoek tot handhaving is gevraagd.

4. Calamiteit 20 april 2018

Op vrijdag 20 april 2018 heeft zich een calamiteit voorgedaan op het zoutveld bij Tripscompagnie, waarbij op een diepte van 1800 meter drukverlies is geconstateerd. Er lijkt een zeer grote hoeveelheid opgelost zout (pekkel) te zijn weggestroomd, waarbij nog onduidelijk is waarheen. Tevens is er daarbij mogelijk dieselolie weggelekt.

Het gevolg van deze calamiteit is dat er nu versnelde bodemdaling optreedt waardoor niet meer kan worden voldaan aan de voorschriften in het instemmingsbesluit op het winningsplan (2013).

Deze calamiteit was door niemand voorzien, niet door het Staatstoezicht op de Mijnen en ook niet door Nedmag, waardoor niemand deze heeft kunnen voorkomen. Volgens de gemeente toont deze calamiteit aan dat deze methode van zoutwinning onbeheersbaar is. Al in het handhavingsverzoek in december 2017 heeft de gemeente Hoogezand-Sappemeer deze vrees geuit.

Nu het onderzoek naar de oorzaak en gevolgen van deze calamiteit nog niet is afgerond en risico's daardoor niet uit te sluiten zijn, is de gemeente Midden-Groningen van mening dat zo lang risico's onvoldoende in beeld zijn, uitbreiding van mijnbouwactiviteiten per direct een halt toe moeten worden geroepen.

5. Conclusie

Het behoeft geen uitgebreide toelichting dat onder inwoners van de gemeente Midden-Groningen (tot voor kort de gemeenten Slochteren, Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer) grote onrust leeft over andere mijnbouwactiviteiten: gaswinning. Ook daarvan is decennialang gezegd dat de gevolgen beheersbaar zijn en goed werden onderzocht, maar met de kennis van nu kan enkel geconstateerd worden dat de inwoners daar onjuist over zijn geïnformeerd, waardoor zij nu met grote schades zitten. De maatschappelijke impact daarvan is groot en behoeft hier geen nadere duiding.

De relatie tussen beide mijnbouwactiviteiten is snel gelegd. Bodemdaling door beide activiteiten vindt ontegenzeggelijk plaats. Bewoners vrezen onder meer aardbevingen en schade aan hun woningen. Veel inwoners van Midden-Groningen ondervinden hier reeds de ingrijpende gevolgen van, waardoor er een groot wantrouwen en algemene aversie tegen mijnbouwactiviteiten is ontstaan in de afgelopen jaren. In die zin is iedere uitbreiding van de huidige zoutwinning uiterst onwenselijk.